

Imker Hans van der Wateren stopt na 65 jaar met bijenhouden

Pim Lemmers, Voorzitter VBBN subvereniging Haarlem en Omstreken

Onlangs kreeg de Haarlemse bijenhouder Hans van der Wateren uit handen van Bob den Held, voorzitter van VBBN groep Noord-Holland, een oorkonde voor zijn 65-jarig lidmaatschap van de VBBN. Een paar weken later nam hij de moeilijke beslissing om te stoppen met bijenhouden. Zijn afnemende gezondheid laat verder imkeren namelijk niet meer toe.

242

Op de tafel in de woning van de familie Van der Wateren ligt een foto uit 1946 met daarop de verloving van Hans van der Wateren en zijn vriendin Clea. Boven een bijenkorf hebben de twee elkaar plechtig trouw beloofd. In juli waren ze 55 jaar getrouwd. Al snel wordt tijdens het gesprek duidelijk dat Van der Wateren en de bijenteelt één zijn. Hij praat aan een stuk door over zijn grote passie, de bijen. 'Wat is er eigenlijk nu mooier dan bijenhouden', glundert hij. In 1937 startte Hans van der Wateren, hij was toen net 14 jaar oud, met het houden van bijen in de achtertuin van zijn ouderlijk huis in Haarlem-Noord. 'Mijn broer hield bijen, maar had daar op een gegeven moment geen zin meer in', zegt Van der Wateren. 'Ik was destijds veel met de natuur bezig. Met spinnen en vlinders en van oude blikken bouwde ik aquaria. Het houden van bijen boeide mij, dus heb ik aangeboden mijn broers bijen over te nemen.' Van der Wateren sloot zich daarna aan bij de VBBN.

'Toen ik begon met imkeren was dat niet met deze kasten, maar in rieten korven', vervolgt de imker. 'Niet veel later kwamen de eerste bijenkasten op de markt. Ik weet nog goed dat mijn eerste kast door mijn vader werd gemaakt.' Samen met een aantal leden van de Imkervereniging Haarlem en Omstreken reisde Van der Wateren eind jaren '30 naar de zogeheten Moerasandijvie in de buurt van Urk, de heide en later naar het koolzaad. Een echt avontuur vond hij. 'Dat gebeurde met een oude vrachtwagen met chauffeur. Bij ieder lid werden thuis de kasten opgehaald. Uiteindelijk ruim honderd kasten met bijen, gestapeld op rijen van vier. Daarbovenop zaten de imkers om te zorgen dat de reis zonder al te veel problemen verliep. Zo kwam het af en toe voor dat tijdens de tocht moest worden gestopt omdat er weer een aantal bijen was ontsnapt. In de oorlogsjaren konden we niet meer met de vrachtwagen, maar wel met een

vrachtboot naar Urk. 's Avonds heb ik de kasten met de fiets van mijn moeder een voor een naar de Turfmarkt gebracht. De schipper had kans gezien om nog een keer een vergunning te bemachtigen om over het IJsselmeer te varen. Later bleek dat we het laatste schip waren dat een vergunning had gekregen. Het was daarna verboden om te varen. Voor de kust van Harderwijk zijn we beschoten en een ander schip uit ons konvooi werd geraakt en zonk. We zijn ongeschonden de haven van Urk binnengevaren en hebben de kasten kunnen lossen.' Als imker betekende Van der Wateren veel voor de bijenteelt in de regio Haarlem. Zo heeft hij op talloze markten gestaan en veel lezingen en spreekbeurten gehouden. Daarnaast deed hij uitvoerig onderzoek naar de bevruchting van koninginnen. 'Wanneer ik met collega-imkers over de bevruchting sprak, dan wist eigenlijk niemand waar dat precies gebeurde. Hoog in de lucht, namen we meestal aan. Van ijzerdraad heb ik toen een ballonvorm gemaakt met daaromheen zijden tule. Hierin ging dan de onbevruchte koningin. Dat geheel bevestigde ik aan een weerballon, die ik in de buurt van een bijenstand met veel darren liet opstijgen. Tegen het middaguur werden de kasten opengezet. Tijdens de proef constateerde ik dat de bevruchting op ongeveer zes à zeven meter van de grond plaatsvond. En dus niet hoog in de lucht, zoals velen van ons altijd dachten.' Ruim 25 jaar geleden stapte Van der Wateren niet alleen van de 'zwarte bij' naar de carnica over maar ook naar een totaal andere kast. Aan het ontwikkelen van deze kast, die volgens hem beter is dan alle andere, gingen de nodige onderzoeken vooraf. 'Deze kasten zijn driewandig en gelakt.' Vele miljoenen temperatuursmetingen verrichtte Van der Wateren. 'Hoge luchtvochtigheid zorgt voor meer broed en uiteindelijk dus ook voor meer bijen. Daardoor zijn de honingopbrengsten ook aan de hogere kant. Bij mijn afscheid van Philips heb ik twee 12 puntrecorders gekregen. Hiermee kon ik vanuit de kast op tien verschillende plekken de temperatuur (een meting per 12 seconden) meten. Met al die gegevens (twee jaar werk) heb ik samen met mijn zoon deze kasten ontwikkeld.' De bijen in de kast van Van der Wateren zijn zachttaardig. 'Dit is een koningin afkomstig van het eiland Schiermonnikoog. Ik

Vervolg op pagina 243

'Bee-at-home' verdient meer aandacht

Ongeveer een maand geleden heb ik het genoegen gehad drie dagen als bemanning deel uit te maken van het bijenteelt paviljoen 'Bee-at-home' op de Floriade. Ik was verbaasd over de enorme belangstelling van de Floriadebezoekers voor de presentatie van de VBBN. Het was voor ons drie dagen hard werken, maar ik kijk er met zeer veel voldoening op terug. Het komt niet zo vaak voor dat je aan zoveel mensen (ook internationaal) het bijzondere van het bijenleven mag uitleggen en kan vertellen over je hobby.

Ik was nog meer verbaasd over de goed opgezette tentoonstelling en de fantastische organisatie door de mensen die dagelijks zorgen voor het in orde houden van het geheel. De broers Jos en Piet Hooijman, André Hageman en de vele anderen die er bij toerbeurt bij betrokken zijn, leveren een bijzondere prestatie. In juni was het enthousiasme nog steeds enorm groot en dat werd merkbaar instandgehouden door de goede reacties en waardering vanuit het bezoekende publiek. Het past de bescheidenheid van de heren dat er niet veel meer ruchtbaarheid aan het geheel is gegeven, maar wat mij betreft ten onrechte.

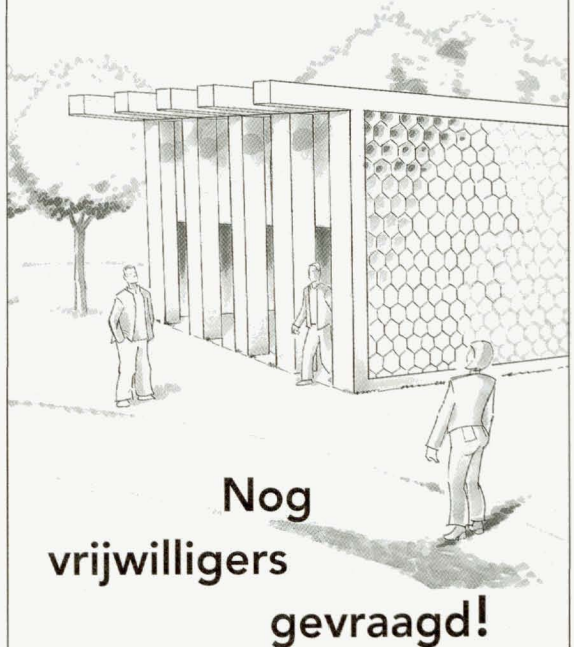
Vervolg van pagina 242

ben negen maal naar Schiermonnikoog geweest om daar op het teeltstation te helpen bij het oogsten van koninginnen. Eens per jaar worden die koninginnen (meer dan 200) per trein door Nederland vervoerd. Op veel grote NS-stations staan de imkers dan te wachten op hun nieuwe koningin, ook wel Schiermoer genoemd. Dit jaar was dat op 20 juli.' Twee jaar geleden werd bij Van der Wateren lymfklierkanker geconstateerd. Alhoewel hij daar volledig van genezen is, hebben de chemokuren zijn hartpomp aangetast. Imkeren wordt hierdoor steeds moeilijker. 'Ik heb niet meer de energie om de kasten op te tillen', zucht Van der Wateren. 'Een paar weken geleden heb ik midden in de nacht de knoop doorgemaakt. Ik moet echt stoppen met bijenhouden. Ik kom niet meer tot rust, omdat ik weet dat er nog ontzettend veel werk te doen is. Onlangs zijn de bijen naar de locatie van een goede bijenvriend verhuisd. Bij hem zijn ze zeker in goede handen', besluit Van der Wateren.

Ook Bijen heeft er naar mijn mening te weinig melding van gedaan. Snel bladerend kwam ik alleen een uitvoerig verhaal tegen in het decembernummer van vorig jaar en onlangs in het juninummer een wat onoverzichtelijke fotoreportage. Wat mij betreft had er meer aandacht geschonken mogen worden aan de prestatie van het groepje vrijwilligers uit de Haarlemmermeer en omstreken. Wellicht had dit wat meer vrijwilligers als standbemanning kunnen trekken, want het is een flinke opgave dagelijks de stand van de hoognodige drie personeelsleden te voorzien. Uiteindelijk is dit een visitekaartje van de VBBN en de gehele imkerij in Nederland – fusie of niet – voor circa drie miljoen bezoekers, waarvan tweederde uit eigen land. Bovendien vermoed ik dat de VBBNstand een van de goedkoopste overdekte inzendingen is, maar met een enorme uitstraling en belangstelling. Hulde!
Frans Moens, VBBN subvereniging Baarn

243

Meewerken op de Floriade?

**Nog
vrijwilligers
gevraagd!**

*Wilt u meer weten
over*

*Bee-at-home
op de Floriade 2002?*

Wilt u ons helpen als vrijwilliger?

*Neem contact op met de werkgroep: de gebroeders
Hooijman of via E-mail: info@bee-at-home.nl*